

การจัดการบุคคล

จากรากฐานแนวคิดที่อิสระ

ระพี สาคริก

บทนำ

แม้ว่ามีการเขียนการพูดกันมาช้านานแล้วว่า “คน” เป็นกุญแจสำคัญที่สุดของการอนุรักษ์และพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งมีผลกำหนดความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของสังคม

แต่การแสดงออกโดยการเขียนก็ดี การพูดก็ดี หากขาดภาพสะท้อนจากการนำปฏิบัติให้แต่ละคนมีโอกาสสัมผัสมาแต่อดีต จนทำให้คนทั่วไปรู้สึกศรัทธาและเชื่อมั่นได้ก่อนแล้ว การเขียนการพูด ก็คงยังเป็นที่ยสงสัยว่า มีการแสดงออกจากความจริงซึ่งอยู่ในใจผู้เขียนผู้พูด หรือว่าต้องการหลอกผู้อื่นให้หลงเชื่อ เพื่อตนจะยังคงมีโอกาสแสวงประโยชน์ส่วนตนจากสังคมต่อไปอีก

ภาพสะท้อนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ย้อนกลับไปพิจารณาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่เริ่มต้นและสืบทอดตลอดมาจนกระทั่งถึงแผนที่ 7 นับเป็นเวลาร่วม 30 ปี ล้วนเน้นการพัฒนาในด้านวัตถุอย่างต่อเนื่อง สภาพดังกล่าวหาใช่สะท้อนให้เห็นเงื่อนไข **วัตถุนิยม** ซึ่งฝังลึกอยู่ในรากฐานจิตใจคนส่วนใหญ่เท่า นั้น หากจากช่วงเวลาดังกล่าว ยังมีผลส่งเสริมให้รากฐานแต่ละคนซึ่งได้รับการหล่อหลอมมาแล้ว มีโอกาสหยั่งรากลงลึกซึ่งยิ่งขึ้น

การระดมความคิดเห็นพิจารณาเตรียมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนที่ 8 ซึ่งมีคนจากหลายฝ่ายกว่า 1,000 คนได้รับเชิญให้เข้าร่วมกันพิจารณาที่โรงแรมใหญ่แห่งหนึ่งในเมืองพทยาเป็นเวลาหนึ่งวันครึ่ง ในที่สุดก็มีการสรุปผลให้เน้นการพัฒนาคน นับเป็นการเปลี่ยนแปลงมุ่งสู่มุมกลับโดยใช้เวลาในการพิจารณาค่อนข้างสั้นมาก

ไม่เพียงเท่านั้น หลังจากประกาศใช้แผนดังกล่าวอย่างเป็นทางการแล้ว ได้มีการสร้างเครือข่ายระดมความคิดเห็นเพื่อต้องการให้เกิดรูปธรรม โดยมีการวางแผนจากส่วนกลาง กระจายออกไปสู่กลุ่มย่อยในแต่ละพื้นที่ ซึ่งคงหวังว่าน่าจะมีผลกระจายออกไปสู่มุมกว้าง รวมทั้งหวังผลจากข้อมูลซึ่งสะท้อนกลับมาให้พิจารณาวางแผนเพื่อดำเนินการต่อไป

อย่างไรก็ตาม หากมองย้อนกลับน่าจะทำให้พบความจริงว่า ทิศทางของกระแสเท่าที่เป็นมานานแล้ว ยังคงมุ่งพัฒนาจากศูนย์กลางการบริหารและจัดการออกไปสู่ด้านนอก ทำให้รู้ความจริงว่า หากมองภาพรวมของสังคมแล้วยังคงขาดพื้นฐานรองรับการพัฒนา ซึ่งควรจะเกิดจากด้านล่างซึ่งเป็นมุมกว้างก่อนอื่น แล้วจึงมุ่งเข้ามาหาศูนย์กลางอย่างเป็นทางการ ในขณะที่ด้านล่างยังคงได้รับผลกระทบจากกระแสเก่าให้ผูกพันมากยิ่งขึ้น

หลังจากเวลาผ่านไปนานแล้วช่วงหนึ่งซึ่งไม่นานนัก กิจกรรมซึ่งได้รับการผลักดันจากศูนย์กลางก็ค่อยๆ ถอยกลับมาเป็นการพูดคุยกันในกลุ่มเล็กๆ ซึ่ง ณ จุดนี้เองคือสิ่งที่สารภาพความจริงว่า กลุ่มผู้คิดริเริ่มและใช้กลยุทธ์หันเหทิศทางจากกระแสนิยมวัตถุ เพื่อให้หวนกลับมามุ่งที่คน น่าจะได้แก่กลุ่มบุคคลชุดหลังสุด

หากมองภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด เราจะเห็นความจริงได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นจากความต้องการของคน และใช้ความมุ่งมั่นซึ่งอยู่บนพื้นฐานความอยากผลักดันออกไปสู่ด้านนอก ผลที่ปรากฏย่อมพึ่งตัวเองโดยวิธีการเปลี่ยนแปลงที่หมุนวนกลับมาหาตนเป็นวัฏจักรอย่างชัดเจนมาก

เวลาผ่านพ้นมา 4 ปีถึงแผนที่ 9 ยังมีความพยายามที่จะสานความคิดและพื้นฐานการปฏิบัติต่อไปอีก จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผลกระทบทางสังคม ทำให้คนเริ่มไม่สนใจกับเรื่องนี้มากนัก นอกจากนั้นหากหันมามองอีกด้านหนึ่ง สิ่งซึ่งสะท้อนออกมาปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน ก็ยังคงมีการสร้างวัตถุ โดยคำนึงถึงจิตใจคนลดน้อยลงไปเป็นลำดับ

ดังนั้น สังคมจึงมีภาวะหนี้สินเพิ่มขึ้นอย่างหยุดได้ยาก นอกจากนั้นยังปล่อยให้มลพิษจากชุมชนคนเมือง กระจายออกไปสู่ชนบทกว้างขวางมากขึ้นโดยที่อำนาจการบริหารไม่คิดจะชลอการขยายตัวของกระแสดังกล่าวให้เป็นที่เชื่อมั่นได้แม้แต่น้อย คงมีแต่การประคับประคองตัวเองให้สามารถครองอำนาจอยู่ได้นานที่สุดมากกว่า

แม้มองสภาพแวดล้อมภายในบรรยากาศสถาบันการศึกษา คนส่วนใหญ่ก็ยังเชื่ออย่างฝังใจว่าหมายถึงโรงเรียนและมหาวิทยาลัย แทนที่จะมองเห็นความจริงว่ากระบวนการทั้งหมดภายในรากฐานจิตใจคนอันถือว่าเป็นศูนย์รวมข้อมูลความจริง คือ สถาบันการศึกษาซึ่งมีขอบข่ายกว้างใหญ่ที่สุด และมีความสำคัญเหนือสถาบันการศึกษารูปแบบอื่นใดทั้งหมด

ทุกสิ่งมองได้สองด้าน

ทุกสิ่งย่อมมองได้สองด้าน ยิ่งไปกว่านั้นบุคคลผู้มองเห็นสองด้าน ควรยังรู้ความจริงว่า ด้านไหนคือรากฐานของอีกด้านหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ด้านไหนคือต้นเหตุของพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งมีผลสะท้อนกลับมาสอนใจผู้มองให้ได้รับความรู้

แม้การนำประเด็น **การจัดการบุคคล** มาพิจารณาเพื่อศึกษาหาความรู้ ก่อนที่จะได้รับความรู้ บันไดขั้นแรกซึ่งควรก้าวต่อไป น่าจะได้แก่การคิดค้นหาความจริงจาก **ทุกสิ่งทุกอย่าง**

ทั้งนี้และทั้งนั้น หากปราศจากการศึกษาที่เน้นความสำคัญของพลังใจในการทำให้คนมุ่งมั่นค้นหาความจริง คงไม่อาจกล่าวต่อไปถึงขั้นได้รับความรู้ แม้ใครคิดว่าตนได้รับความรู้ ก็คงเป็นความรู้ซึ่งยังคงไม่อาจหยั่งลึกถึงรากฐานความจริงให้เชื่อมั่นได้

ความจริงเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคนแล้ว หากบุคคลใดเดินหลงทิศทางมุ่งออกไปค้นหาจากด้านนอก ย่อมห่างจากโอกาสที่จะพบความจริงมากขึ้น

ดังนั้น การมุ่งไปค้นหาความรู้จากภายนอกจิตใจตนเอง โดยขาดการค้นหาความจริงจากใจเพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานรองรับ สิ่งซึ่งแต่ละคนเชื่อว่าเป็นความรู้ แท้จริงแล้วน่าจะเป็นความรู้ที่คนสมมุติขึ้นมาหาผลประโยชน์ จึงทำให้การนำปฏิบัติขาดความจริงใจ

ดังนั้นการจัดการศึกษาซึ่งเน้นหาความรู้จากภายนอกตัวเองด้านเดียว ยิ่งเชื่อว่าตนมีความรู้สูง จึงยิ่งหลงตนลืมหิวมากขึ้น ส่งผลปลุกฝังความเห็นแก่ตัวลงรากฝังลึกยิ่งขึ้น

ในเมื่อชีวิตเดินทาง มุ่งออกไปแสวงหาสิ่งจอมปลอมจากภายนอกโดยที่คิดว่าเป็นของจริง นำมาใช้ไว้ในใจเพิ่มมากขึ้น วันหนึ่งข้างหน้าไม่เร็วก็ช้า อิทธิพลจากสิ่งซึ่งแต่ละคนนำมาสั่งสมไว้ในรากฐานจิตใจ ย่อมหวนกลับมาสอนให้ตนรู้ว่า ต้องพบกับความทุกข์หนัก จนกว่าจะถึงจุดปรับทิศทาง หวนกลับมาเห็นความจริงซึ่งเป็นของจริงจากใจตนเองได้อีก

ดังนั้น จากวิถีทางเท่าที่กล่าวมาแล้ว น่าจะพบความจริงให้นำมาสรุปไว้ในขั้นนี้ได้ ว่า หากธรรมชาติความคิดบุคคล ยังไม่สามารถมองทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งตนพบในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีทิศทางหวนกลับมาสู่อีกด้านหนึ่ง การมองเห็นความจริงอันควรได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้รู้จริง คงยังห่างจากความเป็นไปได้

ดังนั้น การคิดนำความรู้มาใช้ประโยชน์ให้เกิดการสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริงในปัจจุบัน จึงยังคงมุ่งทิศทางหวนกลับมาทำลายทั้งตนเองและสังคม อย่างไม่อาจปฏิเสธได้

การจัดการบุคคลควรมองเห็นได้สองด้าน

หากสนใจนำประเด็น **การจัดการบุคคล** มาพิจารณาวิเคราะห์ค้นหาความจริง ก่อนอื่นควรมองความหมายของประเด็นนี้ให้เห็นได้สองด้าน อีกทั้งรู้ว่าด้านไหนคือเหตุอันจะนำไปสู่การรับรู้ผล และมองเห็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาเพื่อหวังสร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้แก่แต่ละคน สานถึงความเจริญรุ่งเรืองของส่วนรวมร่วมกัน

แม้เพียงใช้ทิศทางมองสู่ด้านนอกซึ่งเป็นผลจากการจัดการ ย่อมมองเห็นแนวโน้มที่เป็นไปได้ 2 ด้าน เช่นกัน

ด้านหนึ่งอาจ**มีผลทำลายคนเหนือกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากคน** อาทิเช่น การรวมตัวกันเป็นพรรค ทำให้มีคนหลายกลุ่มซึ่งขาดการสานรากฐานจิตใจให้เข้าถึงซึ่งกันและกัน จึงแปรสภาพมาเป็นการรวมพวก

ดังนั้นกรณีที่เกิดเหตุการณ์จากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน บางครั้งอาจได้ยินเสียงสะท้อนออกมาจากคนบางคน ภายในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งระบายอารมณ์ออกมาจากใจตัวเองว่า **จัดการมันซะรี!** ซึ่งหลายคนมักเรียกกลุ่มบุคคลผู้แสดงออกลักษณะนี้ว่า **เป็นอันธพาล**

ความหมายของการจัดการลักษณะนี้น่าจะทำให้บุคคลผู้มีใจเป็นกลางรู้สึกได้ว่า หมายถึง **การทำลายคน**

ทุกวันนี้สิ่งที่แสดงออกมาปรากฏโดยความคิดและนิสัยอันเป็นธรรมชาติของคนผู้ทำหน้าที่บริหารและจัดการ มักมีแนวโน้ม**ใช้อำนาจแก้ไขปัญหาชัดเจนมากขึ้น** ดังที่เห็นกันได้จากการแสดงออกโดยบุคคลผู้ซึ่งได้รับโอกาสให้ขึ้นไปบริหารงานระดับสูง แม้ผู้ใช้อำนาจอาจพูดว่าตนไม่ต้องการอำภิสสินจ้าง แต่คนรอบข้างย่อมมีโอกาสได้ เพียงแต่การรับอาจแฝงอยู่ในความมืดเท่านั้น ทำให้บานปลายออกไปจนกลายเป็น**ระบบอุปถัมภ์**

หากสามารถมองเห็นความจริงซึ่งอยู่ในใจได้ลึกซึ้งถึงระดับหนึ่ง น่าจะมีคำถามๆ ตัวเองว่า **เราแก้ไขปัญหาเรื่องคนเพื่อต้องการพัฒนาคน หรือเราแก้ไขปัญหาคคน เพื่อต้องการเงินและวัตถุแต่มีผลทำลายคนกันแน่?**

หากใครมีความพอใจกับประเด็นหลัง ย่อมสะท้อนให้เห็นว่า **คือผู้ซึ่งมีความคิดแบบเดียวกันกับโจรปล้นทรัพย์ ในเมื่อพฤติกรรมของโจรปล้นทรัพย์ มีการทำร้ายคน เพราะต้องการเงินและวัตถุ**

แม้ตัวเองปฏิเสธว่า ตนต้องการแก้ไขปัญหาลังคม แต่ผู้ที่สามารถอ่านใจได้ถึงความจริงย่อมรู้ว่า ผู้ใช้อำนาจแก้ไขปัญหามีรากฐานจิตใจยึดติดวัตถุ

สังขรณ์ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมโจรแบบปล้นทรัพย์ ย่อมมีสองด้านเช่นกัน ด้านหนึ่งสามารถมองเห็นได้โดยตรง จึงมีกฎหมายควบคุมบังคับ แต่ก็ใช้ว่าได้ผลอย่างลึกซึ้ง เนื่องจากกฎหมายเป็นเพียงสิ่งสมมุติ

ส่วนอีกด้านหนึ่งซึ่งเกิดจากรากฐานแนวคิดเดียวกัน หากเกิดขึ้นจากคนอื่นชั่วหนึ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลผู้ถืออำนาจรักษากฎหมาย ที่นิยมใช้อำนาจทำลายคนเพื่อหวังแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งเน้นเยาวชนและคนระดับล่าง รวมทั้งคนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมาย

จึงกล่าวได้ว่า วิญญาณที่คิดทำลายคนมีได้ทั้งคนระดับล่างและระดับบน เพียงแต่ว่า ด้านหนึ่งมีโอกาสเหนือกว่าอีกด้านหนึ่งเท่านั้น

ขณะนี้จึงมีผู้ปรารถนาโจรผู้ร้ายเต็มบ้านเต็มเมือง ซึ่งหากมองเห็นภาพรวม น่าจะครอบคลุมทั้งสองด้านไว้ด้วยกัน เนื่องจากธรรมชาติของทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้มีด้านเดียว

ทั้งนี้และทั้งนั้น **ประการแรก** สิ่งที่เกิดจากด้านบนย่อมมีโอกาสใช้กฎหมายบ้านเมืองร่วมกับการมีพรรคพวกเป็นเครื่องมือป้องกันตัวเอง หากจะพูดแบบชาวบ้านก็คือ **ฟาดฟันมันเข้าไปให้หมด** ดังที่พบความจริงจากสภาพปัจจุบันได้ว่า เน้นการทำร้ายคนเหนือกว่าการพัฒนา

ส่วนประการที่สอง เนื่องจากกลุ่มคนด้านบน ควรจะมีความรักความจริงใจ ต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน ยิ่งเป็นชนรุ่นหลังและคนระดับล่าง ซึ่งตนควรแสดงความ รับผิดชอบ โดยการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยังทางใจ เหนือกว่า การคิดแจกตำแหน่งและอามิสสินจ้างต่างๆให้แก่คนเพื่อแก้ไขปัญหา

นอกจากนั้น **ผู้ที่มีจิตใจแผ่กว้างด้วยเงื่อนไขซึ่งคิดแก้ปัญหาโดยการใช้อำนาจเป็นแกนนำ** แม้นอนอยู่ในสภาพที่ไม่เอื้ออำนวยให้ใช้อำนาจได้โดยตรง แต่ก็สร้างแรงกดดันให้คนซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้อำนาจตนเอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลผู้ดำรงชีวิตและปฏิบัติงานโดยถือความซื่อสัตย์ต่อตนเองเป็นพื้นฐาน ย่อมทำงานส่งผลให้ไม่ถูกใจผู้มีอำนาจเหนือกว่าแบบนิทานอีสป เรื่องหมาป่ากับลูกแกะ หากบุคคลผู้ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจการปฏิบัติขาดรากฐานจิตใจที่เข้มแข็งอย่างลึกซึ้ง ยิ่งรู้สึกถึงแรงกดดันหนักมากขึ้น ยิ่งมีความทุกข์หนัก

ส่วนผู้ที่มีรากฐานจิตใจยังลงสู่ระดับล่างลึกซึ้งถึงระดับทำให้ความรู้สึกตัวเองอยู่เหนือกว่าแรงกดดัน แม้นจุดยืนของร่างกายจะอยู่ต่ำกว่า ย่อมคิดต่อสู้กับใจตนเอง ยกกระดับจิตใจส่งผลให้สูงยิ่งขึ้นไปอีก

ผลจากแรงกดดันทำให้คนแตกแยกกันมากขึ้น

คนก็คือคน ไม่ว่าจะยากดีมีจนอย่างไร และไม่ว่าชนกลุ่มไหน ย่อมคือคนเหมือนกัน หากสามารถรู้ความจริงได้ลึกซึ้งถึงรากฐานความหลากหลายของคน ย่อมสามารถเข้าถึงจิตใจทุกคนได้ไม่ยาก ดังได้เคยกล่าวไว้แล้วว่า หากรู้ถึงความแตกต่างอย่างหลากหลายของคนได้ลึกซึ้งถึงรากฐาน ย่อมรู้ได้ว่า **คนก็คือคนเหมือนกัน** ตนจึงมีความพร้อมที่จะเข้าใจธรรมชาติของแต่ละคนได้อย่างลึกซึ้ง

ดังนั้น หลังจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงมาถึงปัจจุบัน ได้ช่วยให้สามารถรู้ความจริงว่า ที่ไหนมีคนรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะกลุ่มใหญ่กลุ่มเล็ก และไม่ว่าแต่ละกลุ่มอยู่บนพื้นฐานอะไร ย่อมมีความรู้สึกไร้ความเกิดขึ้น บางกลุ่มแตกแยกจนกระทั่งไม่สามารถรวมตัวกันได้อีก แม้กลุ่มซึ่งเรียกกันว่า ครอบครัวยุคใหม่ที่อยู่บนพื้นฐานด้านรูปแบบ โดยมีสามี ภรรยา และบุตรเป็นองค์ประกอบ

อย่างไรก็ตาม หากไม่ยึดติดกรอบรูปแบบมากนัก แรงกดดันภายในครอบครัวยุคใหม่ จนนอกถึงขั้นหลุดออกมาเห็นความจริงกว้างมากยิ่งขึ้นว่า ภายในสังคมแม้กระทั่งประเทศชาติซึ่งแต่ละคนมีชีวิตร่วมอยู่ด้วย ย่อมเกิดภาวะไร้ความหนักมากยิ่งขึ้น

จึงขอสรุปไว้ในขั้นนี้ว่า ผลจากการที่รากฐานคนตกเป็นทาสความต้องการวัตถุของรสนชาติซึ่งร่างกายตัวเองได้รับในช่วงที่ขึ้นไปสู่อำนาจ ทำให้นิยมใช้อำนาจทำลายคุณค่าชีวิตเพื่อนมนุษย์กว้างขวางมากขึ้น หากมองเห็นสังคมน่าเกลียดซึ่งถึงระดับหนึ่งย่อมมีโอกาสเข้าใจและยอมรับความจริงได้ไม่ยาก

การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มาถึงช่วงนี้ มีใจรปล้นแผ่นดินสะท้อนพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น และสิ่งที่ร้ายกาจที่สุด คงหาใช่เพียงปล้นเงินและวัตถุ หากทำลายคุณค่าชีวิตคนส่วนใหญ่ ทำให้หลายต่อหลายคนจำต้องสูญเสียกว้างขวางมากขึ้น

การจัดการบุคคลที่มุ่งสู่วิถีทางสร้างสรรค์

ทุกสิ่งย่อมมีสองด้าน อีกทั้งมีทิศทางหมุนวนเป็นวัฏจักร จึงสะท้อนสังขรณ์ให้รู้ความจริงได้ว่า **เมื่อมีทิศทางหนึ่ง ย่อมมีอีกทิศทางหนึ่งร่วมด้วยเสมอ** นอกจากนั้น ยังมีด้านหนึ่งเป็นพื้นฐานของอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักความจริงที่ค้นพบได้

ภายในภาพรวมความหลากหลายของคนซึ่งอยู่ในสังคม หากสามารถมองได้รอบด้าน หากมองตามแนวราบซึ่งมีทั้งคนยากดีมีจน อีกทั้งมีหลายชาติภาษา นอกจากนั้น ยังมีแนวคิดความเชื่ออย่างหลากหลายร่วมด้วย

ส่วนด้านตั้งหรืออาจกล่าวได้ว่า จากอดีตถึงปัจจุบันเพื่อก้าวไปสู่อนาคต ภายในกระบวนการเปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานความหลากหลายดังกล่าว ผู้ซึ่งได้ชื่อว่า**รู้ความจริง** นอกจากมองเห็นได้รอบด้าน รวมทั้งแต่ละด้านสามารถเห็นได้ 2 ทิศทางแล้ว ควร**รู้ได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างภายในภาพรวม ย่อมมีเหตุมีผลสานถึงกันหมด**

ณ โอกาสนี้ เท่าที่กล่าวมาแล้วแต่แรกว่า หาก**รู้ถึงความแตกต่างอย่าง**หลากหลายของคนได้ลึกซึ้งถึงรากฐาน **ย่อมรู้ได้ว่าคนก็คือคนเหมือนกัน** สิ่งนี้คือผลจากแนวคิดที่มองคนในด้านนอน ส่วนด้านตั้งซึ่งมี 2 ทิศทาง **จากปัจจุบันสู่อดีตเพื่อหวังผลย่ำรากฐานความคิดให้ลึกซึ้งแน่นหนายิ่งขึ้น** กับอีกทิศทางหนึ่ง**เริ่มจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน เพื่อหวังการก้าวไปสู่อนาคตเป็นไปอย่างมั่นคง** ซึ่ง ณ จุดนี้ย่อมช่วยให้ทั้งตัวบุคคลและสังคมเจริญก้าวหน้าต่อไปให้เชื่อมั่นได้

บนพื้นฐานด้านนี้ ทุกชีวิตย่อมมีสภาพเป็นทั้งผู้ใหญ่และชนรุ่นหลัง หากแต่ละคนหยั่งรู้ความจริงจากใจตนเองและเห็นได้ชัดเจนอยู่เสมอ นอกจากแต่ละขณะจะสามารถเห็นได้ชัดเจนอยู่เสมอ **ย่อมรู้ได้ว่า แต่ละขณะชีวิตตนเองยืนอยู่ในสภาพอย่างไร** ดังที่กล่าวกันว่า **เป็นผู้รู้กาละเทศะ** จึงสามารถวางตนได้เหมาะสมกับสภาพสังคมแต่ละช่วง

หลังจากกล่าวอธิบายมาถึงจุดนี้ ประเด็นสำคัญซึ่งขออนุญาต นำมาเริ่มต้นชี้ให้เห็น น่าจะได้แก่ **พื้นฐานความสำคัญระหว่างผู้ใหญ่กับชนรุ่นหลัง ซึ่งมีจิตใจเป็นเหตุและผล**

วิญญานความรักอันเป็นธรรมชาติ ซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคน หากได้รับความสนใจนำมาใช้ประโยชน์มุ่งสู่วิถีทางสร้างสรรค์ ทั้งแก่แต่ละคนและสังคม ย่อมถือได้ว่ามีประโยชน์อย่างมหาศาล นอกจากนั้นถ้ารู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ย่อมมีผลทำให้สิ้นเปลืองเงินและวัตถุน้อยที่สุด ณ จุดนี้เองน่าจะถือได้ว่าเป็น **คือความหมายของการประหยัด** ซึ่งควรจะมีรากฐานอย่างลึกซึ้งและมีผลผสมผสานอยู่ในกระบวนการจัดการบุคคลทั้งระบบ

การรวมกันเป็นกลุ่ม ภายในสังคมมนุษย์ ซึ่งมีทั้งกลุ่มขนาดต่างๆ อีกทั้งมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน รวมถึงการเกิดก่อนเกิดหลังและจบสิ้นลงก่อนหลังกัน อันถือเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในวิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ภายในรากฐานความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคน นอกจากทุกคนต้องการความสุขในการดำเนินชีวิตแล้ว ความหมายของความสุขซึ่งแต่ละคนเข้าใจ ย่อมมีความแตกต่างกันเป็นธรรมดา

อย่างไรก็ตาม ศูนย์รวมความเป็นจริง ไม่ว่าจะใครจะมองเห็นและเข้าใจได้ก่อนหรือหลัง น่าจะหมายถึงความถึง ความสุขซึ่งเกิดขึ้นจากรากฐานจิตใจแต่ละคนอย่างเป็นธรรมชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากสามารถเข้าใจธรรมชาติซึ่งอยู่ในจิตใจตนเองได้ลึกซึ้งถึงรากฐาน ย่อมส่งผลสนองตอบ ช่วยให้ชีวิตตนเองดำเนินไปได้อย่างมั่นคงจนถึงวาระสุดท้าย

การร่วมกันระหว่างชีวิตผู้ใหญ่กับชนรุ่นหลัง

ในเมื่อได้กล่าวมาแล้วแล้วว่า จิตวิญญาณมนุษย์ถือเป็นสิ่งมีคุณค่าที่สุด ดังนั้น การปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างภายในวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละคน สภาพพื้นฐานตนเองทั้ง จิตใจและร่างกายซึ่งสานถึงกันอย่างมีเหตุมีผล ควรจะมีจิตสำนึกที่ยังรู้ความจริงจากใจได้ ว่า การเจริญวัยร่วมกับรากฐานจิตใจที่ผ่านการเรียนรู้จากของจริงมานานมาก ชีวิตที่ผ่าน พ้นมานานกว่าย่อมมีโอกาสพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งหมายถึงมีความรู้รอบด้าน รวมถึงมีความเข้าใจชนรุ่นหลัง ซึ่งแท้จริงแล้วนอกจากมีความจริงอยู่ใน รากฐานจิตใจคนเหล่านั้น ผู้เป็นผู้ใหญ่ควรมีความรู้สึกดังกล่าวอยู่ในรากฐานจิตใจ ตนเองร่วมด้วย

ผู้ใหญ่ที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมมีความรู้สึกอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองว่า **ชนรุ่นหลังคืออดีต** ซึ่งหมายถึงอดีตที่อยู่ในรากฐานจิตใจของผู้ใหญ่

บุคคลผู้เจริญวัยอย่างสอดคล้องกันกับความเจริญทางจิตใจ นอกจากยังรู้ได้ว่า ชนรุ่นหลังคืออดีตของตน อีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นผลจากสภาพจิตใจดังกล่าว ย่อมสะท้อน ออกมาถึงชนรุ่นหลังด้วยความรู้สึกเข้าใจ จึงให้ความเมตตาและให้อภัย รวมถึงการให้ กำลังใจในการดำเนินชีวิตจากใจจริง แทนการใช้อำนาจบังคับ

หากพบว่าผู้เป็นผู้ใหญ่เน้นการใช้อำนาจบังคับเพื่อหวังการพัฒนาคน ย่อมมอง ย้อนกลับไปอ่านความจริงจากใจผู้นั้น และรู้ว่า แท้จริงแล้วแม้วัยจะเป็นผู้ใหญ่ แต่ รากฐานจิตใจกลับถูกทำลายโดยอิทธิพลภายนอก ทำให้สูญเสียคุณค่าชีวิตอันควรทำ หน้าที่สร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้กับตนเองและชนรุ่นหลังรวมเป็นหนึ่งเดียวกันได้

การปฏิบัติจากความจริงซึ่งอยู่ในใจ

แต่ละคนที่เกิดมา ธรรมชาติได้มอบความจริงให้มากับใจตนเองร่วมด้วย หากแต่ ละคนผู้มีโอกาสเติบโตขึ้นมาถึงระดับหนึ่ง จากมีการทำงานร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่าง หลากหลาย กับอีกด้านหนึ่งสามารถต่อสู้กับใจตนเอง เพื่อรักษาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มั่นคง อยู่ได้ตลอดไป ย่อมมีผลส่งเสริมให้รู้คุณค่าตนเอง อีกทั้งเชื่อมโยงความรู้สึกถึงเพื่อน มนุษย์ทุกคนได้อย่างกว้างขวาง

ส่วนการแสดงออกในรูปแบบการพูดการเขียน หากขาดการปฏิบัติที่ผ่านพ้น มาแล้วและใช้ความจริงจากผลดังกล่าวเป็นพื้นฐานการเขียนการพูด คงเชื่อได้ยากว่าจะ เขียนหรือพูดออกมาจากความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเอง

ดังนั้น หากลำดับความก่อนหลังของพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างสอดคล้องกัน กับเหตุผล แม้การปฏิบัติจากใจจริง ย่อมมีผลสื่อถึงใจผู้ที่อยู่อีกด้านหนึ่ง ซึ่งไม่เพียง รับเข้าไปสู่จิตใจตนเองเท่านั้น หากยังรู้สึกประทับใจ ซึ่งหมายความว่า **ข้อมูลร่วมกับ ความรู้สึกได้รับการถ่ายทอดให้ลงไปถึงรากฐานจิตใจอีกฝ่ายหนึ่งอย่างลึกซึ้ง**

ทำให้มีทั้งความเข้าใจร่วมกับความจดจำ ซึ่งมั่นคงอยู่ในใจตลอดไปอันเป็น ความหมายของ **ความทรงจำ** ดังนั้นเมื่อมีความพร้อมอยู่แล้ว หากมีสิ่งใดจากภายนอก มาสัมผัสอย่างสอดคล้องต้องกัน สิ่งซึ่งอยู่ในจิตใจย่อมสะท้อนออกมาปรากฏอย่าง สอดคล้องต้องกันเป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวได้ว่า **ทั้งสองฝ่ายรู้ใจซึ่งกันและกันอย่าง ลึกซึ้ง**

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า กลุ่มคนซึ่งรวมตัวกันภายในสังคม ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่และ ไม่ว่าจะอยู่บนพื้นฐานความมุ่งหมายอะไร เช่นกลุ่มงานที่ดี ครอบครัวที่ดี นอกจากนั้นไม่ว่า ขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ หากมีกระแสสัมผัสพันธ์ถึงซึ่งกันและกันจากการเรียนรู้ที่ช่วย ให้จิตใจสานถึงกันได้ ย่อมทำให้ชีวิตที่อยู่ในสังคมมีความสุขอย่างทั่วถึง

หากพิจารณาระหว่างผู้ใหญ่กับชนรุ่นหลัง แม้ภายในภาพรวมซึ่งมีผู้บริหารร่วมกับคนระดับรองลงมาถึงระดับล่าง จากทุกจุดเท่าที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด น่าจะสะท้อนให้เห็นประเด็นสำคัญอันถือเป็นหลักปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

จึงช่วยให้สรุปอย่างมั่นใจได้ว่า สังคมจะพัฒนาตนเองไปสู่ความมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง ผู้ใหญ่ทุกระดับและทุกสภาพควรปฏิบัติตนให้ชนรุ่นหลังรู้สึกเคารพรักและศรัทธา

การปฏิบัติจากใจจริงคือพื้นฐานสำคัญที่สุดของความสำเร็จ ดังนั้นหากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอำนาจอยู่เหนือ มีความรักความเมตตา และให้มีความจริงใจที่จะนำตนลงมาร่วมปฏิบัติกับชนรุ่นหลังอย่างเป็นธรรมชาติ แม้ไม่มีการพูดด้วยปากหรือการเขียนเพื่อชี้แนะแต่อย่างใด ย่อมสามารถถ่ายทอดความจริงจากใจถึงใจได้อย่างเป็นธรรมชาติ

การฉ้อโกงจะเขียนหรือพูด ไซ้ว่าไม่สมควร แต่ควรจะพิจารณาให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและนำมาใช้น้อยกว่าการนำปฏิบัติ ซึ่งหาใช่เพียงทำให้เกิดความเคารพรักและศรัทธาเท่านั้นไม่ หากยังถือเป็นแบบอย่าง ทำให้เกิดการเชื่อฟังจากใจจริงโดยอีกฝ่ายหนึ่งร่วมด้วย

การสนองตอบซึ่งมีสอดด้านร่วมกัน

ภายในกระบวนการจัดการบุคคลไม่ว่ากลุ่มเล็กกลุ่มใหญ่ ย่อมมี 2 ด้านเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งสำคัญมากกว่า น่าจะได้แก่ด้านล่างซึ่งถือเป็นพื้นฐานด้านบน

หากมุ่งพิจารณาไปสู่ด้านบน ถ้าผู้ซึ่งอยู่ด้านบนมีคุณสมบัติเหมาะสมในการพัฒนาจิตใจคนระดับล่าง แม้ไม่มีการรวมคนเข้าห้องอบรมซึ่งถือเป็นด้านรูปแบบ อีกทั้งยังทำให้สูญเสียทรัพย์สินเงินทองเป็นค่าใช้จ่าย น่าจะมีผลนำไปสู่การสร้างสรรคคนระดับล่างให้มีโอกาสพัฒนาตนเองขึ้นมาจากรากฐานที่เป็นจริงของแต่ละคนจนเกิดความหวังได้อย่างเป็นธรรมชาติ

หากคนระดับบนขาดคุณภาพตามที่ได้ชี้แจงมาแล้ว ส่งผลกระทบทำให้คนระดับล่างเกิดแรงกดดันจนถึงขั้นเดือดร้อน ถ้าคนระดับล่างมองเห็นด้านดีได้เองว่า สภาพความจริงดังกล่าว น่าจะถือเป็นโอกาสที่ช่วยให้ตนสร้างสรรค์ความจริงจากใจตนเองได้อย่างซื่อและเข้มแข็งยิ่งขึ้น หากรู้ว่าสิ่งสนองความสะดวกสบายแม้ความสบายใจของตน อาจมีผลทำให้รากฐานตนเองหย่อนยานมากขึ้น ซึ่งคนที่มีสภาพจิตใจเช่นนี้ จึงรู้ว่าแรงกดดันทำให้รู้สึกทำทนายที่จะคิดสู้กับใจตนเอง เพื่อหวังยกระดับจิตใจให้สูงยิ่งขึ้น

ดังนั้น หลังจากรากฐานจิตใจเจริญลึกซึ้งถึงระดับหนึ่ง ย่อมหวนกลับมาสละกลุ่มซึ่งตนอยู่ เพื่อต้องการออกมาสู่อิสระภาพ รวมทั้งจากการปฏิบัติ ถือเป็นประกาศตนให้สังคมรู้ได้เองว่า **อามิสสินจ้างใด ๆ ก็ตามล้วนไม่ใช่ของจริงทั้งสิ้น**

ซึ่งคนลักษณะนี้น่าจะสะท้อนให้เห็นคำตอบที่เป็นความจริงจากใจได้ว่า **มีความภูมิใจในตนเองอย่างชัดเจน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นผู้ชนะใจตนเองได้รอบด้านแล้ว**

ผู้เขียนขอสารภาพความจริงจากใจว่า เนื้อหาสาระทั้งหมดในบทความเรื่องนี้ ได้รับถ่ายทอดออกมาจากใจตนเอง ซึ่งได้จากประสบการณ์ชีวิต เท่าที่นำปฏิบัติมาแล้วทั้งหมด

ทั้งนี้และทั้งนั้น ด้านหนึ่งของประโยชน์จากการนำมาเขียน ก็เพื่อย้ารากฐานตนเองให้มั่นคงแน่นหนายิ่งขึ้น กับอีกด้านหนึ่งหวังว่าน่าจะเป็นแง่คิดฝากไว้ให้ชนรุ่นหลังได้นำไปพิจารณา ค้นหาความจริงจากใจตนเองสืบไปด้วย